

„qua creditur“
litur“. Wie dat
in den loop en
er zijde gelegd
oging, die af-
de gerechtigt-
woord — ook
eld des HEE-
echterlijke uit-
de dooden zal
ijn Koninkrijk
loofsgetuigenis

naar recht on-
these tusschen
elachtigen van
afetie, die het
islaten) — als
en, welke ver-
ouden aan de
moet niet de
s beheerschen,
schap, dat de
zen kamp ga-
zijde-gelegde-
t even Dezelf-
gesteld heeft,
onze Heiland
nt, waarop al
schaamd zul-

n onder hoog-
g, op welken
den door de
ler Goddelijke

atste verschij-
en zeer wen-

ng volbracht;
arbeid en van
hebben; dan
partijdige uit-
hter, in Zijn
ng“).

kettersch en
de zaak van

en groot ver-
ften Gods, in

J. SMELIK.

MIJN LEVEN

lijke afwach-
later zouden
als bindend
g in strijd is
lelijk daaruit
stonden we
and; en zoo
dezen tijd in
n bestaande
ons binnen-
ding van die
nde uitdruk-
ten op grond
och op grond

buitenland-
Ref. Chur-
dpunt inge-
mdat ik het
et te vergis-
ergeef; tus-
ogische ver-
is een goede
asis aangaf,
verband ont-
kerkelijke
i bij de ka-
vens op de-
eft m.i. van
kerkverband
granten, die
en, of er in
n, waarmee
n ook moe-
leloos moei-
geleegd, ge-
le God niet

f. Churches
hun verkla-
mogen no-
— de mee-
de gedoopt-
ken wordt,
sluiten zijn

opgelegd en bindend gemaakt op de haastige manier, die in 1944 gevolgd is. Gehandhaafd wordt de autonomie der plaatselijke kerk. Dat betekent dus: al deze broeders zouden in Nederland zijn geschorst en afgezet en van den kansel geweerd net als wij.

Maar wanneer nu deze zelfde kerken eigen uitspraken zouden vastleggen, die naar den inhoud of ondoordacht en slordig geformuleerd (en dus als bindende leer-uitspraken af te wijzen) zijn, of onjuist zijn, dan scheppen ze daarmee een nieuwe situatie. Die verschilt van het aanvankelijk in bovenbedoelden brief ingenomen standpunt. En dan kunnen en mogen onze emigranten niet daarvoor capituleeren. Deze nieuwe situatie is er nog niet, maar bedreigt hen wel, ingeval n.l. de Prot. Ref. kerken tezamen de voorstellen zouden aanvaarden. En daarom is het goed, iets anders te gaan zeggen van die voorgestelde uitspraken.

Wij willen dat in afzonderlijke artikelen, onder afzonderlijke titels doen. Ten einde niet al te eentonig te worden.

Zonder daarom de deur voor gesprekken van en met deputaten over mogelijke correspondentie af te willen sluiten, zonder ook vooruit te loopen op wat deputaten nog zullen hebben te verrichten, willen we wel — want dat is oud nieuws — constateeren, dat INDIEN reeds hier en daar plaatselijk onze emigranten mochten gebonden worden aan theologische meeningen, als we hierboven weergaven, en die we deels zullen afwijzen als bindende formules, de weigering daarvan noodzakelijk is.

De veranderde situatie is dan in dat geval niet van ons uitgegaan, doch tot onzen grooten spijt van de Prot. Ref. Churches zelf. Ze hebben zonder met deputaten te komen tot afsluitende handelingen al vast deze nieuwe uitspraken op stapel gezet. Iets waarover wij ons verwonderen. Immers:

a) deze kerken hebben zelf leergeld gegeven, toen in Kalamazoo men Rev. Hoeksema uitdreef met den stok van ondoordachte en slecht geformuleerde aan de confessie toegevoegde uitspraken;

b) we hadden gehoopt, dat ze zouden zien, dat in sterke handhaving der bestaande belijdenis, met gelijktijdige verwerping van elke gedachte van daarboven uitgaande bindingen, ze haar roeping zouden verstaan om zooveel mogelijk geloovigen op te vangen die van over den oceaan komen wonen in 't gebied, waarop zij zelf zijn gevestigd en waartegenover zij een roeping hebben. Het is geen kleinigheid, zélf de oorzaak ervan te zijn, dat menschen, die God vreezen, en de gereformeerde belijdenis handhaven, niet aan onze avondmaalstafel kunnen plaats nemen. Dat hebben we volgehouden in 1944 en v.v. in Nederland. Dat zullen we ook volhouden tegenover Amerika. Ook tegenover beste vrienden en welmeenende kennissen. Het kan pijn doen, vooral omdat we meenen dat er misverstand in het spel is. Maar het is nu eenmaal niet anders.

Daarom blijven we, meenen we, in de lijn van onze vroegere adviezen, als we zeggen: meldt u bij de Prot. Ref. Churches, maar laat meteen duidelijk weten, dat en waarom ge er niet aan denken kunt, bedoelde uitspraken te aanvaarden. Tenminste, indien ge het eens zoudt zijn met wat wij daartegenover zullen aanvoeren. Neemt men u dan niet aan, laat u dat, óók om hunnentwil, spijten mogen, maar zegt geen „ja“ als ge „neen“ bedoelt. Dan maar liever afwachten, en zien wat er verder terecht komt van de poging om de kous in het gelijk te breien.

Want we blijven nog van meening, dat we het aantal kerken in een bepaald gebied niet mogen vermeerderen door eigen schuld. Noch door de schuld van: zich niets van het bestaande aantrekken. Noch door de schuld van: onnoodige bindingen opleggen. Noch door de schuld van: toegeven aan utiliteitsargumenten, die we afwogen onder subjectivistischen gezichtshoek.

K. S.

NASCHRIFT. Volgende week hopen we een begin te maken met puntsgewijze bespreking van wat in de verleden week afgedrukte verklaring ons onraadzaam, onduidelijk, of aanvechtbaar schijnt te wezen. K. S.

Schooldaglied

Eenige weken geleden hebben we laten afdrucken het bekende „Hoogeschooldaglied“, we noemden het lied: „van zelf geboren“. Ons werd de vraag gesteld, of we er een speciale reden voor hadden om niet te vermelden, dat genoemd lied indertijd werd geschreven en van muziek voorzien, tevens uitgegeven, in opdracht van de Stichting „De Vrije Kerk“. Antwoord: natuurlijk geen enkele reden. Tevens vestigt men er onze aandacht op, dat 't batig saldo van den verkoop, groot f 250.—, werd afgedragen aan onze studenten te Kampen. Een verantwoording daarvan heeft, voorzover wij weten, niet in „De Reformatie“ gestaan. Dat zal dan aan de studenten gelegen hebben, die geen copie zonden. Overigens zijn we er nog allemaal blij mee. K. S.

•• Toch: het klapdeurtje

Onze lezers herinneren zich onze zeer uitvoerige beantwoording van dr J. Hoek inzake de sacramenten. We vonden hem wel de moeite waard: hij had zijn naam gezet onder der kerk zeer schadelijke banbrieven, was voorzitter van de jongste haagsche synode geweest, had daar veel over samspreking en zoo gesproken, en dit op een

Waarom werk zoeken in Genève, als er in Nederland nog zooveel te doen is?

In de maand Augustus kwam in Genève, eens het bolwerk van de calvinistische reformatie, de International Council of Churches of Christ, de Internationale Raad van Kerken van Christus in plenaire samenkomst bijeen.

Vertegenwoordigers, waarnemers en leden van onderscheidene „denominaties“ uit alle deelen der wereld, ook uit Nederland, waren daar aanwezig. Uit ons land leden van de gebonden Gereformeerde Kerken (Prof. Dr G. Ch. Aalders trad er o.a. op als referent), leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken, alsmede enkelen, behoorend tot de Gereformeerde Kerken.

Nu treden we hier in een beoordeeling van dezen „orthodoxen“ tegenhanger van den Wereldraad van Kerken niet. Al voegen we er terstond aan toe, dat ook over hetgeen te Genève geschiedde wel vragen branden in ons hart. Zoowel ten aanzien van de godsdienst-oefenende samenkomst op het graf van Calvijn als ten aanzien van het telegram van heilbode, dat de I.C.C.C. verzond aan Mac Arthur met het oog op diens strijd in Korea. Wij voor ons zijn niet heelemaal gerust ten aanzien van de anti-communistische politieke motieven, die in de — van oorsprong Amerikaanse — I.C.C.C. doorwerken.

Maar dat nu daar gelaten.
Op het oogenblik interesseert ons op en om ons Nederlandsche kerkplein iets anders.

We hadden een vraag aan de Nederlanders, die naar Genève togen.

We denken aan de waarnemers der synodocratie. Die zijn toch naar Genève gereisd om daar de eenheid van de kerk van Christus te zoeken of te vinden of te bewerken? De eenheid van de bijbel-getrouwe kerk? Maar we zouden hun, die daarvoor stad en land om reizen en tijd noch moeite noch kosten ontzien de vraag willen stellen: Waartoe dit verlies? Er is vlak bij huis nog zooveel te doen, dat om afdoening roept! Zoudt gij U niet eens te binnen brengen, dat gij in eigen land bijbelgetrouwe broeders van de bediening van Woord en Sacramenten door Uw kerkelijke tucht hebt uitgesloten? Waarom reist ge naar Genève om ook zulke door Uw tucht uitgesloten in conferentie te ontmoeten, terwijl ge de ware eenigheid der kerk zoo dicht bij huis hun weigert? Of maakt een spoor kaartje naar Genève den als bijbel-ontrouw in Nederland gevonnenste als bij tooverslag getrouw?

voor bepaalde kranten „ontroerende“ wijze. Nu vonden wij het niet zonder betekenis, met hem eens „samen te spreken“. We dachten: misschien helpt het nog wat; misschien zal dr J. Hoek gaan inzien, dat het in 1944 ook voor een Amsterdamse ziel goed geweest was te gelooven, dat bv. Greijdanus uit Kampen de sacramentale beter door had dan b.v. Groshede van Amsterdam, die met een candidaat wonderlijk handelde. We dachten verder: wie weet.....?

Ziehier het resultaat: dr J. Hoek schrijft:

„Er is alleen één ding, waarover ik nog iets moet zeggen. Misschien herinneren onze lezers zich nog, dat ik tegenover een citaat van prof. Schilder uit het „Schatboek“ van Ursinus-Pareus een ander citaat geplaatst had uit hetzelfde boek, waarin gezegd wordt, dat de Heilige Geest door de sacramenten „het onstekene gheloove“ verzegelt.

Nu beweert prof. Schilder, dat ik, zoals in de Tweede Kamer wel gebeurt, een soort klapdeurtje gespeeld heb. Want de door mij aangehaalde zin zou gevolgd worden door twee andere zinnen, die prof. Schilder had geciteerd en waarin de eerste zin wordt toegelicht. En dit laatste dan zo, dat daardoor mijn interpretatie van den eersten zin onmogelijk zou blijken te zijn. Ik zou dit niet hebben willen zien of horen en mij door het klapdeurtje verwijderd hebben.

Prof. Schilder zegt dan, dat ik — zij het onbedoeld — heb „zitten te knoelen“ en dat ik er mee „om hannes“.

Laat mij hiervan alleen zeggen, dat in mijn exemplaar van het „Schatboek“ de door prof. Schilder bedoelde zinnen niet volgen op den door mij aangehaalde zin. Hij had geciteerd uit een editie van 1634. Mijn editie is van 1657. Daar ik overtuigd was, dat prof. Schilder juist geciteerd had — gelijk ik daarvan trouwens nog overtuigd ben — had ik geen behoefte hem te controleren en de door hem gebruikte editie van 1634 hier of daar te pakken te krijgen en bij de bewuste plaats in te zien. Hoe het zij, in de editie van 1657 volgen op den door mij geciteerden zin de bewuste zinnen niet.

Ik heb dus niet zitten te „knoelen“ en te „hannessen“. En ik ben niet door een klapdeurtje in- en uitgegaan. Overigens had ik graag gezien, dat prof. Schilder ook iets geschreven had over wat ik aanhaalde uit den kommentaar van prof. Greijdanus op Rom. 6:3 en 4, die — van prof. Schilders standpunt uit beoordeeld — de vaders ook „in het gezicht geslagen“ heeft, om de terminologie van prof. S. te gebruiken. Maar daarover horen we niets.

Enfin, ik laat het hierbij.
Prof. Schilder en ik wijzen elkanders sacramentsbeschouwing af. Hij schreef: „dat is toch niets nieuws meer? Dat weten we toch al van elkaar sedert 1944?“ Inderdaad, zo was het en zo is het in 1950 gebleven.“

We denken in de tweede plaats aan de broeders van de Christelijke Gereformeerde Kerken, die naar Genève trokken. En we zouden hun de vraag willen stellen: Broeders, zouden we niet eerst het werk in eigen land afdoen voor we over de grenzen gaan? Zouden we niet eerst samen den hals buigen onder het juk van Christus in Nederland en gehoorzaam aan een duidelijk bevel des Heeren de bijbelgetrouwe gemeenschap in den dienst des Woords en der Sacramenten gaan oefenen om daarna in de eenigheid des geloofs samen te vragen of de HEERE ook over de grenzen nog een taak voor ons heeft? Het juk van Christus is immers zacht en Zijn last toch licht? Is gehoorzaamheid in Nederland niet beter dan offerande aan het meer van Genève?

En we denken voorts aan onze vrijgemaakte broeders, die in Genève waren. Als het verslag in Trouw juist was hebben ze het daar moeilijk gehad. Wat hebt ge U daar moeten weren tegen Rev. McIntire, die ginds naar Nederlandsch recept de pluriformiteits-theorie voordroeg! Zoo op de manier van: samenwerken kunnen we als bijbelgetrouwe kerken wel, samen w o n e n behoeven we niet. Ge hebt wel bemerkt: ge behoeft om die leugen te bestrijden geen verre reizen te doen en ge kunt, van de reis teruggekeerd ons niet eens nieuws verhalen: tout comme chez nous! Het is ginds al precies eender als hier!

En we zouden aan alle Nederlanders, die naar Genève trokken willen vragen: Waarom gaat ge werk zoeken in Genève, als er in Nederland nog zooveel te doen valt?

We herinneren ons weer de gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan. Priester en Leviet reisden voort naar Jeruzalem om daar „den naaste“ te zoeken. Maar de Samaritaan greep aan het werk, dat onmiddellijk voor het grijpen lag en heeft daarmede het gebod des HEEREN, het alles, ook het kerkewerk, omvattende gebod der liefde vervuld.

En de Heiland zeide: Ga heen, doe gij desgelijks!
Wat Uwe hand vindt om te doen, doe dat met Uw macht! D. E. C.

En dat is dan alles.
Geen woord over de ettelijke argumenten. Alleen nog even 'n kikk over Greijdanus inzake Rom. 6:3, 4. Met genoegen wil ik nog eens laten afdrucken, wat Greijdanus zelf over die exegese geschreven heeft — indien dr Hoek het wil overnemen. Maar we laten ons niet uit de baan lokken: Greijdanus zegt nergens, dat de doop inwendige aanwezige genade als aanwezig verzegelt. Hij bestrijdt die opinie.

Verder laat dr H. alles rusten. „Ik laat het hierbij“. Best. Maar de sterke menschen gelooven niet meer, dat deze praeses eener capitulanten tolererende synode de argumenten van één der capitulanten „dóór had“, al nam hij ze over. Hij sluit zich af van wat den dwazen bindingshandel van 1944 corrigeeren kan. De haagsche misdaad aan een candidaat — Befehl was Befehl — wiens preek-consent is ingetrokken op gezag van theologische kruk-kerij blijft aanvaard, maar ook hij gaat op de gronden niet in. Het eenige is: een wig drijven tusschen de tegenstanders.

Overigens: — het is niet waar, dat dr Hoek „een editie“ gebruikte van een werk, waarvan ik dan een „andere editie“ ter hand genomen zou hebben. Dr Hoek gebruikte een heel ander boek dan dat van ondergeteekende. Blijkens de nederlandse citaten was dat het „Schatboek“: een mausoleum met niet meer dan een paar botjes van Ursinus onder veel andere resten van anderen. We nemen hem dat niet kwalijk, als hij zoo eens voor de vulst wat wil schrijven. We nemen het wel kwalijk, als hij de „dikke woorden“ van '44 wil gaan handhaven tegen professoren en dominees en candidaten, die het beter weten dan hij en zijn heele synode.

Iemand als dr Hoek moet in een polemiek als deze of niets van Ursinus zeggen, of een betrouwbare latijnsche editie nemen, in plaats van een slordig bereid hutsotboek met ook wel wat Ursinus-worteltjes erin. Een boek in een andere taal, waartegen gewaarschuwd is. Hij moest zoo iets vooral niet doen, nadat met de stukken aangetoond was, dat Ursinus schreef wat dr Hoek in zijn Schatboek niet kon vinden.

Overigens: niet alleen mijn editie van 1634 (Hannoviae) zegt het zó, als ik aangaf, maar ook mijn editie van 1623 (Bremae). Precies zoo. Met dat „enim“ erbij.

Het spijt ons, dat dr Hoek ook de scheurdershouding handhaaft. Juist door zulke schijnbare „kleinigheden“.

Overigens: hieronder nóg iets. K. S.

•• Pas op voor „schatboeken“

Voordat men een kerk uiteenzaagt door den dwang om ja of neen te zeggen, of de vraag of men een bundeltje uitspraakjes als Gods Woord bejegenen zal, mogen zij, die zulke zware stukken uithalen of na zes jaar nog altijd goedpraten, eerst wel eens studeeren. Zoo iets was de